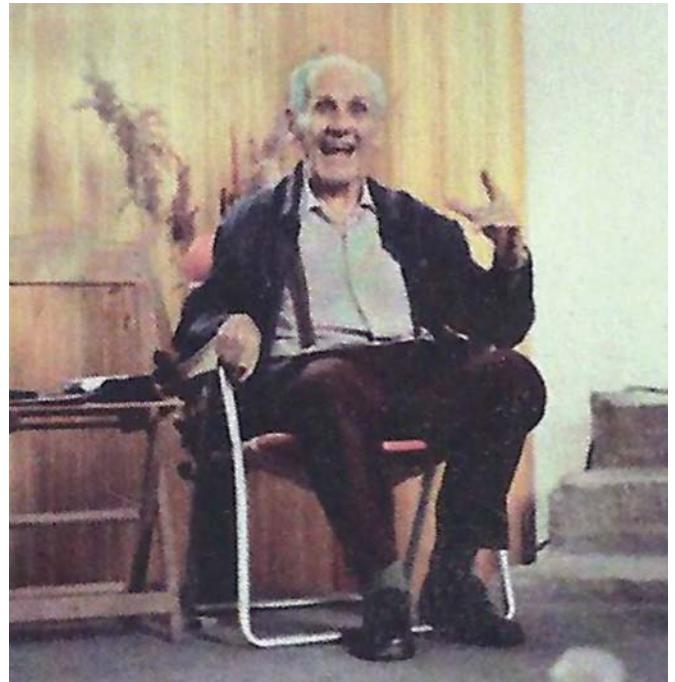

Sportschool Moyse

Mia Dreese

Marcel Moyse (1889-1984) was geen gemakkelijk mens, in ieder geval niet voor zijn studenten. Hij dulde geen tegenspraak of eigen inbreng in de lessen. Het schijnt zelfs dat studenten zich pas na hun eindexamen plotse-ling afvroegen hoe het nu verder moest, ze hadden nooit zelfstandig mogen denken. Voor de cursisten van de zomercursus in Boswil in Zwitserland was hij wel helder, in heel korte tijd kon je precies van hem horen hoe hij dacht over articulatie, frasering, vingertechniek en muzikaal spelen. En in zijn boeken staat alles ook heel nauwkeurig aangeduid. Het is jammer dat hij geen methode met tekst heeft geschreven, nu moeten studenten die hem niet gekend hebben het doen met de mondelinge overlevering van die eerste generatie oud-studenten en de boeken van Trevor Wye.

In een kleine serie artikelen wil ik wat van zijn oefeningen behandelen op de manier zoals Moyse dat ook deed. Hoewel ik tijdens mijn eerste cursus bij hem erg ongelukkig was omdat hij me heel veel liet spelen en voortdurend commentaar had (jaren later bleek dat dat zijn manier was om duidelijk te maken dat hij wel wat in me zag), merkte ik zo'n jaar later hoe verschrikkelijk veel ik geleerd had. Nu neem ik nog iedere dag een van zijn boeken en kan uren 'prutsen'. Niet het resultaat, maar het proces is belangrijk. Zoals je ook wekelijks naar de sportschool kunt gaan, gewoon 'om het doen'.

Marcel Moyse

Om te beginnen heb ik de oefening van Reichert¹ gekozen die Moyse in het boek 'How I stayed in Shape'² op pagina 9 heeft opgenomen.

De oefening bestaat uit drieklanken, legato gespeeld, technisch niet moeilijk, hij zet de metronoom op 72 voor de kwart. In alle oefeningen die Moyse geeft zit een harmonische ontwikkeling, zodat je altijd het gevoel hebt met muziek bezig te zijn. De dynamiek sluit daar precies op aan. En als een piano de harmonieën meespeelt (maar ook zonder dat!) kun je ook op de

intonatie letten. Figuur 1 en 2 kunnen ook door twee fluiten samen worden gespeeld. De oefening is zo kort en gemakkelijk in het gehoor liggend dat uit het hoofd spelen ook mogelijk is.

2

Dit is de basis van het stuk. Speel met een mooie, zuivere, gefocuste toon. Let op: de eerste en derde tel van de maat zijn belangrijker dan de twee en vierde. Net als in barokmuziek. Moyse maakte vaak opmerkingen die zo uit de (hedendaagse) barokpraktijk hadden kunnen komen. Bijvoorbeeld: maak

diminuendo op een loopje naar boven (zie fig. 4), maak een noot korter als dezelfde noot erna komt. Algemene waarden in zijn tijd, door het overdadig romantisch spelen (toon maken!) van tegenwoordig zijn die een beetje vergeten. Luister eens naar opnames van de dirigent Karl Böhm.

3

Waar zitten de problemen in de eerste oefening (fig. 1)? Bijvoorbeeld op de grote bindingen. Fluitisten zijn geneigd om mooi naar boven te binden, maar dan valt er vaak een gat als je vanaf een hoge toon (derde octaaf!) naar een lager interval moet 'glijden'. Probeer met een ontspannen embouchure de boog met de adem(steun) op te vangen. Dan hou je dezelfde klankkleur. Als je de lippen gebruikt is het gevaar groot dat die kleur verandert.

Deze oefening is ook te gebruiken om de eerste twee noten (van de hele of halve maat), de grote sprong, zuiver te intoneren: hoogte niet te hoog, lage noot niet te laag (of te hoog). Alweer, train je harmonische gehoor. En let op de frasering en de dynamiek, de vorm van het stuk.

4

Maakte de boog in fig. 3 nog crescendo, in fig. 4 moet hij diminuendo maken, je speelt immers naar de tweede (dus lichtere) tel toe. Let op klank (niet knippen met je lippen, maar gebruik ademsteun), intonatie, mooi

binden naar iedere toon onder de boog (lopen alle vingers gelijk of zit er hier en daar een 'bloeper' tussen?). Til je vingers niet te hoog op, dat alleen al geeft je het gevoel dat het moeilijk is.

Speel ten slotte fig. 1 weer, nu met de kennis die je hebt opgedaan bij de andere oefeningen. Verwacht niet meteen resultaat, maar na een tijdje begrijp je niet eens waarom het zoveel mooier klinkt. Ga op zoek naar andere oefeningen of maak ze zelf.

Want waarvoor doe je dit?

Om je spel zo mooi mogelijk te laten overkomen.

Zoals Moyse zei:

“Kiss the people, for if you don’t, they’ll never kiss you!”

¹ Mathieu André Reichert – Tägliche Übungen für Flöte op. 5.
O.a. Schott FTR 102.

² Marcel Moyse – How I stayed in Shape. Schott ED 8526.

